

Tænk demens ind i plejeboligen

Analyse og investeringsbehov 2014 - 2024

2014

Ældre©Sagen

Indhold

3 Byg godt – til demente mennesker

4 Ældre Sagens ønsker

- 4 Demensindretning bør være et lovkrav
- 5 Demenssikring og GPS
- 5 Bedre økonomiske vilkår for demensbyggeri

6 Tænk demens ind i plejeboligen

- 9 Status på almene plejeboliger
- 11 Status på demensboliger

13 Information

- 13 Fakta om pleje- og ældreboliger
- 14 Forskning om betydningen af demensindrettede plejeboliger
- 14 Øvrige dokumenter
- 14 Love
- 14 Links

Analysen er udarbejdet af chefkonsulent Margrethe Kähler.

Grafik/Design: Ole Leif og Ida Magdalene
Tryk: Ældre Sagen

December 2014

Byg godt – til demente mennesker

Flere ældre får brug for en ny bolig, når behovet for pleje og omsorg stiger. I det danske samfund skal vi have nok plejeboliger til de svageste ældre, som ikke kan klare sig derhjemme. De har brug for plejeboliger med fast tilknyttet personale. Boliger, som stimulerer sanserne, så disse bevares helt ind i den allersidste livsfase. Boliger, som tilgodeser ikke alene den fysiske pleje og omsorg, men også giver mulighed for et socialt liv.

Antallet af demente vokser i de kommende år. Demens er en fællesbetegnelse for en række sygdomstilstande, som medfører en vedvarende svækkelse af mentale funktioner. Det er karakteristisk for alle demenssygdomme, at man er rum- og retningsforstyrret og har svært ved at orientere sig og finde omkring.

Mennesker med demenssygdomme hører til blandt de svageste ældre og har krav på, at vi gør alt, hvad vi kan for at hjælpe dem. I sygdommens første fase kan man klare sig i eget hjem, men når sygdommen går ind i de næste faser, bliver det svært. Man glemmer at spise og drikke, bytter om på dag og nat, kan ikke finde toilettet og kan ikke finde hjem, når man går ud. Man får behov for en plejebolig, der er indrettet til mennesker med demenssygdomme, så man kan leve bedst muligt med sin sygdom.

Derfor er det en mærkesag for Ældre Sagen, at kommunerne både bygger nye plejeboliger i takt med, at behovet vokser i netop deres kommune, og at de bygger dem, så de er indrettet til demente menneskers særlige behov. Når kommunerne ombygger plejeboliger, bør de samtidig gøres demensegnede.

Bjarne Hastrup
Adm. Direktør

Ældre Sagens ønsker

Vi mener i Ældre Sagen, at det er vigtigt at tænke på demente som mennesker med en hjernesygdom. Den bevidsthed betyder nemlig, at man bedre forstår nødvendigheden af at indrette dementes omgivelser, så de passer til mennesker med en hjernesygdom. I stedet for at se dem som en ensartet gruppe, der bare har nogle u hensigtsmæssige adfærdsmønstre. Ud af de 46.000 plejeboliger og plejehjemspladser, vi har i Danmark, er knap 6000 demensindrettede ifølge kommunernes indberetninger til Danmarks Statistik. Til trods for at to tredjedele af beboerne har demenssygdomme¹.

Demensindretning og demenssikring vil efter Ældre Sagens opfattelse være en god fremtidssikring af plejeboligmassen, fordi endnu flere beboere med demens og andre hjernesygdomme vil flytte ind i de danske plejehjem i de næste årtier som følge af den demografiske udvikling, som vil betyde flere demente mennesker, også selvom frekvensen af demente eventuelt falder. Ældre Sagen foreslår, at mindst 1000 plejeboliger demensindrettes i forbindelse med nybyggeri af plejeboliger i hvert af de følgende 10 år. Samt at der ombygges mindst 1000 plejeboliger om året de næste 10 år. De gunstige økonomiske vilkår fra 2015 gør det til et oplagt indsatsområde. Demensindretning betyder kort fortalt:

- Klare farveadskillelser mellem døre og vægge
- Ensfarvet, lys gulvbelægning
- Stort foto eller andet kendemærke på beboernes døre
- Tydelige piktogrammer til køkken, spisestue og toilet
- Sansehaver og stier i cirkler eller sløjfer, så de demente ikke ledes ud af anlægget
- Demenssikring og GPS til vandrende demente.

Demensindretning bør være et lovkrav

Demensindretning og demenssikring af plejeboliger bør efter Ældre Sagens opfattelse være lovkrav i almenboligloven på linje med lovens krav om tilgængelighed og mulighed for nødkald fra alle boliger². Dermed også ufravigelige krav i kommuners og private bygherrers udbudsmateriale ved plejeboligbyggeri. Både når det gælder nybyggeri og ombygning. På den måde kan den samlede pris for byggeriet holdes på et rimeligt niveau. I modsætning til at kravene "hægtes på" efterfølgende med den konsekvens, at byggeprocessen fordyres og bygherren afskæres fra prismæssigt rimelige tilbud og mængderabat.

1. Ombygning

Den mest moderne del af plejeboligerne kan skønsmæssigt gøres demensegnede efter ovenstående retningslinjer indenfor en økonomisk ramme på ca. 150 - 200.000 kr. pr. bolig³. Ældre Sagen foreslår, at minimum 1000 plejeboliger om året demensindrettes ved ombygning de næste 10 år.

2. Nybygning

Prisen for en ny plejebolig er ca. 1,8 mio. kr. inkl. moms⁴. Hvis kommuner og private bygherrer i deres udbudsmateriale stiller nøjagtige krav til indretningen, er det ikke dyrere at bygge demensindrettede plejeboliger end "almindelige" plejeboliger. Demenssikring med positionsmeldere ved alle udgange og sendere (chips) på de demente beboere, så personalet kan se, når de forlader bygningen, bør ligeledes indgå som præcise krav i udbudsmaterialet. Ældre Sagen foreslår, at der bygges minimum 1000 demensindrettede plejeboliger om året de næste 10 år.

1 Ældrekommissionens rapport: "Livskvalitet og selvbestemmelse på plejehjem" 2012.

2 Lov om almene boliger § 110

3 Arkitektfirma Hune & Elkjær, Århus, som bygger mange plejeboliger i Danmark.

4 2014-priser.

Demenssikring og GPS

Demenssikring og GPS er en nødvendig udgift, når plejecentre skal demenssikres. Installation af demenssikring i et nyt byggeri til fx 100 beboere, hvor der under byggeriet installeres positionering rundt om på relevante steder med fx 4 udgange og 4 udvendige positioner i terræn, så beboerne kan færdes udendørs på centerområdet, koster ca. 100.000 kr. Dvs. 1000 kr. pr. beboer. Hertil kommer prisen på den sender (chip), som demente beboere skal have på sig. En chip koster ca. 1.500 kr. pr. stk.

GPS til vandrebeboere findes i flere versioner og koster mellem 3.000 og 6.000 kr. som en engangsudgift. Det er en god idé at koble GPS-funktionen til en vagtcentral med professionel døgnbemanding, som kan betjene hjemmeplejer og plejecentre i flere kommuner på én gang. Erfaringerne viser nemlig, at mange ansatte har problemer med at søge forsvundne demente. Opkobling på en døgnbemandet vagtcentral koster 99 kr. pr. måned pr. beboer, som bruger GPS.

Bedre økonomiske vilkår for demensbyggeri

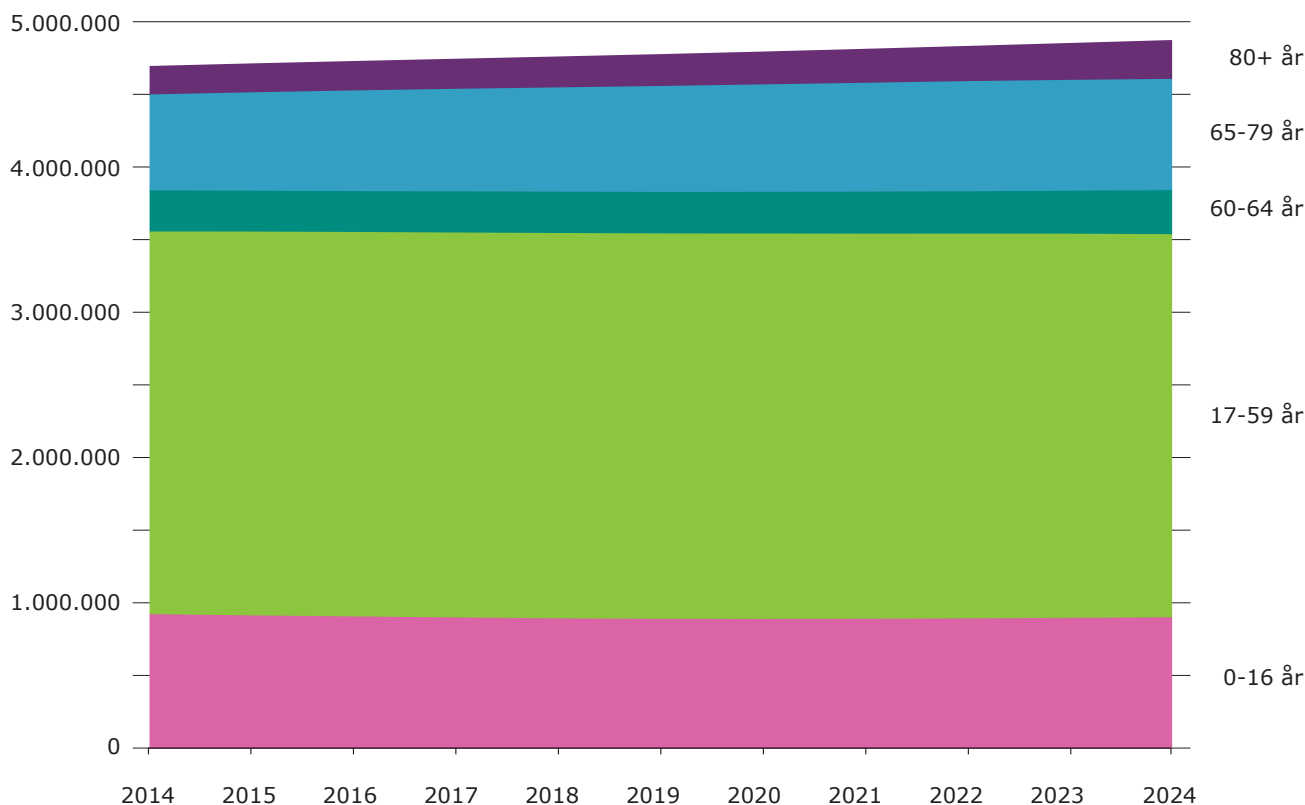
Det almene boligbyggeri – herunder plejeboligbyggeri og demensindretning - har fået væsentligt bedre økonomiske vilkår fra 2015:

- I Satspuljen på det sociale område for 2015, 2016 og 2017 er der afsat 50 mio. kr. i alt til demensindretning af plejeboliger
- I aftalen mellem regeringen og kommunerne om kommunernes økonomi for 2015 er der afsat 2 mia. kr. fra Kvalitetsfonden til løft af de fysiske rammer på bl.a. ældreområdet
- I Boligaftalen fra november 2014 har regeringen besluttet, at Landsbyggefonden i årene 2015-2018 skal bidrage til finansiering af det almene nybyggeri med 25 pct. af den statslige ydelsesstøtte, der ydes til de almene boliger, der har fået tilsagn det pågældende år. Aftalen omfatter både almene plejeboliger og friplejeboliger. Kommunernes medfinansiering af byggeomkostninger ved alment byggeri: Grundkapitalen, er nedsat fra 14 pct. til 10 pct. fra 2013 – 2016.

Derfor er der gode økonomiske forudsætninger for både ombygning og nybygning i de nærmeste år.

Tænk demens ind i plejeboligen

Figur 1 **Befolkningsudvikling, antal – 2014-2024**

KILDE: DANMARKS STATISTIK OG ÆLDRE SAGEN

Vi bliver flere ældre i Danmark. Fra 2014 til 2024 forventes antallet af ældre på 80 år eller mere at stige fra ca. 235.000 til ca. 320.000. Det vil sige, at vi får ca. 85.000 flere 80+årige allerede i den kommende 10års periode.

Helbredskurven er løftet, fordi sund levevis har vundet genklang i ældrebefolkningen, og lægerne er blevet dygtigere til at behandle en række aldersrelaterede sygdomme. Mange ældre klarer sig godt både fysisk og mentalt højt op i alderen. Men høj alder er en risikofaktor for demens, og hidtil er der ikke fundet en holdbar kur mod fremskreden demens. To ud af tre ældre med demens har Alzheimers demens, som langsomt nedbryder hjernes neurale netværk. Typisk kan man leve med sygdommen i 8-10 år fra diagnostidspunktet.

Flere eller færre demente i fremtiden?

Der er ca. 90.000 demente mennesker i Danmark ifølge Nationalt Videnscenter for Demens (NVD). Allerede i 2030 skønnes antallet at være steget med 50 pct. I 2040 vurderer NVD, at der vil være ca. 164.000 demente. Forhåbentlig kan andelen af demente blandt ældre mindskes i fremtiden som følge af forebyggelse med fysisk træning og mental aktivitet. Tilknytning til arbejdsmarkedet har også en forebyggende effekt på demenssygdomme, ligesom behandling af fx hjerte-kar-sygdomme, som kan forårsage vasculær demens (blodprop-demens). Men antallet af mennesker med demens vil under alle omstændigheder stige som følge af stadigt højere middellevlealder.

Hovedtyper af demens:

- Alzheimers demens
- Vasculær demens (blodprovs-demens)
- Fronto-temporal demens (pandelaps-demens)
- Lewy body demens
- Demens ved Parkinsons sygdom
- Huntingtons demens

Fælles sygdomstegn:

- Svækket hukommelse
- Rum- og retningsforstyrrelse
- Svært ved at klare daglige funktioner
- Bytter om på dag og nat
- Personlighedsændringer
- Fronto-temporalt demente er desuden impulsstyret. Derfor skal farlige områder – bl.a. køkkener – afskærmes, så de ikke kommer til skade.

Hvem får brug for en plejebolig i fremtiden?

I takt med at velfærdsteknologien bliver mere udbredt og tilgængeligheden i den almindelige boligmasse forbedres bl.a. med elevatorer, vil flere med fysiske svækkelser lettere kunne klare sig i eget hjem, mens mennesker med demens og andre hjernesygdomme fx autisme får behov for en plejebolig. *Allerede i dag skønnes to tredjedele af plejehjemsbeboere at være demente*⁵.

Hertil kommer, at kun 4 procent af de 50+årige ønsker at flytte i plejebolig. Dog 22 pct., når de forestiller sig, at deres helbred svækkes⁶. *Men flertallet foretrækker at blive boende i egen oprindelige bolig. Tendensen til at ønske at forblive i egen bolig er vokset, som også en undersøgelse fra Boligøkonomisk Videnscenter 2011 viser.*

Andelen af ældre over 75 år, der bor i pleje- og ældreboliger, er svagt faldende. Fra 2008 til 2013 er andelen faldet fra 15 pct. til 14 pct. Faldet ses

i alle aldersgrupper over 75 år. Fx er andelen for personer på 90 år og derover faldet fra 42 pct. til 40 pct.⁷

Ældre Sagens hypotese er, at fremtidens plejeboliger især skal opfylde behovene hos demente og andre med hjernesygdomme. I sygdommens første faser, kan demente mennesker klare sig i eget oprindelige hjem, men når sygdommen går ind i de næste faser - moderat til svær demens, får de brug for en demensindrettet plejebolig. At renovere og nybygge plejeboliger til dementes behov vil derfor være en god fremtidssikring af plejeboligmassen.

Sanselighed og tryghed

Der skal være aktiviteter, som taler til sanserne i plejehjemmene: Sanser, musik, dans, tegning og maling mm. Sanserne og følelseslivet bevares langt hen i demenssygdommen i modsætning til de kognitive - intellektuelle evner. Et ændret personalemiks med flere socialpædagoger vil efter Ældre Sagens opfattelse fremme en sådan udvikling. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd - SFI's - undersøgelse for Ældrekommissionen af livet i danske plejehjem viste et klart behov for at opprioritere aktiviteter og socialt liv.

Har man en demenssygdom, har man typisk svært ved at orientere sig og finde omkring. Kontraster udvaskes i dementes synsfelt, hvis der ikke er tydelige farveforskelle. Vægge, lofter og møbler flyder visuelt sammen. Glas opfattes som "ingen-ting". Vinduer til gulv og altaner med glas i fronten kan betyde livsfare. Plejeboligerne skal indrettes, så de er lette at orientere sig i. At kunne finde vej har betydning for plejebehov og følelsesliv - særlig angstniveau og selvfølelse. Overstimulation medfører angst og uro. Der skal mange personaletimer til at vise vej og dæmme op for angst som følge af forvirring.

5 Kilde: Ældrekommissionen "Livskvalitet og selvbestemmelse på plejehjem" 2012

6 Kilde: Ældre Sagens Fremtidsstudie 2010, kapitlet om boliger

7 Kilde NYT fra Danmarks Statistik nr. 583, 2013.

Den danske forsker, arkitekt MAA og social- og sundhedsassistent, Ane Boa⁸, har beskrevet den rumlige forvirring, der følger med demens sådan:

- Hvor er vi?
- Hvor bor jeg selv?
- Hvor gør man hvad?

Det gælder om at skabe trygge, genkendelige og hyggelige omgivelser for demente mennesker, så de undgår utryghed og frustration på grund af plejehjemmets indretning. Derfor er det oplagt at bygge alle nye plejeboliger, så de er demensegnede og ombygge de eksisterende, så de bliver demensegnede. Erfaringerne viser, at den fysiske indretning er vigtig for både beboernes og personalets samspil og trivsel. I kombination med et personale, der har viden om demenssygdomme og dementes adfærd, og arbejder ud fra en socialpædagogisk, humanistisk plejefilosofi frem for en medicinsk. Her kan hentes inspiration i det hollandske plejecenter, De Hogeweyk, i Weesp uden for Amsterdam⁹.

Hvad er demensindretning?

- Klar og enkel planløsning, så plejecentret og de enkelte afdelinger er nemme at orientere sig i.
- Hele plejeboligkomplekset er bygget op omkring en sansehave.
- Sæt også et hegn op omkring haveområdet.
- Stier i cirkler eller sløjfer, så demente ikke ledes ud af haveområdet.
- Ingen glasaltaner eller store glasarealer, da glas opfattes som "ingenting" af demente⁸.
- Kamouflering af hoveddør fx med et maleri, der forestiller et busstoppested med en bænk foran¹⁰, en bogreol o.a.
- Tydelige farveforskelle på døre og vægge.

- Nemt at finde sin egen bolig ud fra dørens farve og et foto eller andet kendemærke på døren.
- Kopper og betræk på spisestole i farver, der passer til farven på beboernes døre (fx det røde, det er mig).
- Piktogrammer, der viser vej til fællestoilet, spiserum, fælleskøkken.
- Gulvbelægning i ensartet lys farve uden mønstre, der forvirrer demente.
- God akustik og isolering, så man ikke forstyrrer sine medbeboere, hvis man er nattevandrer.
- Hyggelig lyssætning med sidelys, som markerer de forskellige områder i plejecentret, og som ikke blænder.
- Godt med dagslys, så man sover bedre om natten.
- Demenssikring med positionsmeldere ved alle udgange, personlige sendere (chips) og GPS til vandrende demente.

FOMA-puljen

I 2008 udgav Socialstyrelsen publikationen: Sådan kan du indrette dementes boliger – og begrænse anvendelsen af tvang. Publikationen rummer en række eksempler på ombygninger af eksisterende plejeboliger og plejehjem med støtte fra Puljen til Forebyggelse af Magtanvendelse (FOMA-puljen). De konkrete investeringer i renovering og ombygninger kostede alle under 200.000 kr.

De involverede projekter fremhævede, at de fysiske boligændringer betød:

- Mindre magtanvendelse
- Styrket samvær mellem personale og beboere
- Større faglig tilfredshed i personalet.

Se henvisning til udenlandsk forskning om demensindretning i afsnittet Information, punkt 1 s. 14.

8 Evidensbaseret design til plejehjem. www.aneboa.dk

9 Ældre Sagen har efter et besøg på stedet udarbejdet et kort notat om centret og omkostningsniveauet sammenlignet med et dansk plejehjem.

10 Ceres Plejecenter i Horsens

Status på almene plejeboliger

Tilsagn til almene ældreboliger, herunder plejeboliger, har ligget lavt de seneste tre år¹¹. Årsagen er utvivlsomt, at den kommunale grundkapital (medfinansiering af byggeomkostninger) blev hævet til 14 pct. i 2011. Der er altid typisk samvariation mellem grundkapitalens størrelse og kommunale tilsagn til ældreboliger, herunder plejeboliger: Når grundkapitalen er høj, er tilsagnene få og omvendt.

Samlet set er der imidlertid en rimelig dækning med almene plejeboliger i Danmark, sådan at flertallet af kommunerne har en dækningsgrad, der ligger på ca. 20 procent. Dvs. at 20 ud af 100 80+årige i kommunen kan få en plejebolig:

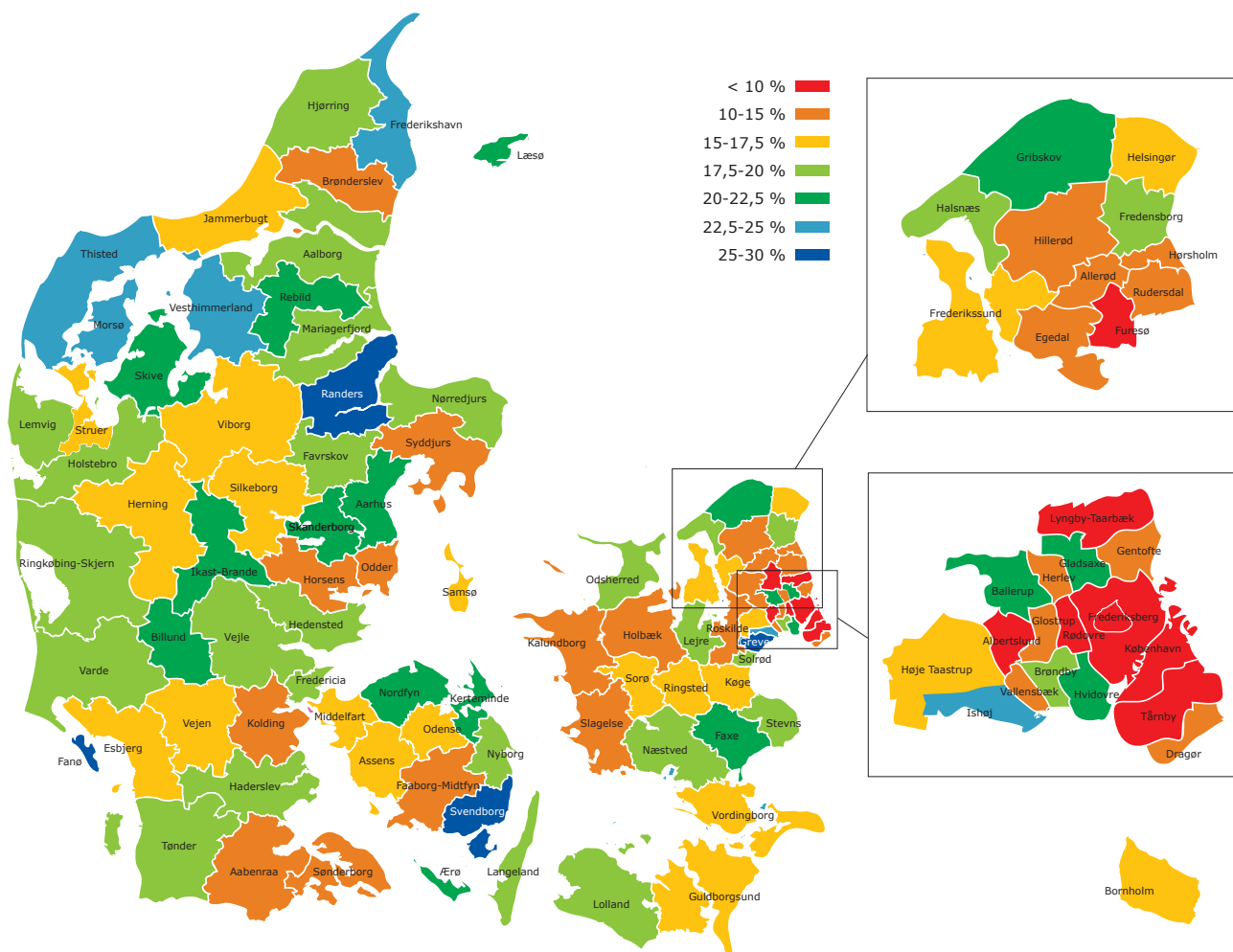
Tabel 1 **Antal tilsagn til almene ældreboliger fra 1996 til ultimo september 2014**

Tilsagns-år	Antal ældreboliger	Heraf plejeboliger
1996	3.902	2.593
1997	5.329	3.158
1998	1.488	907
1999	3.003	1.830
2000	2.742	1.915
2001	3.887	3.347
2002	7.034	5.369
2003	4.577	3.845
2004	3.295	2.700
2005	4.105	3.661
2006	5.813	4.701
2007	152	128
2008	1.959	1.847
2009	2.738	2.511
2010	5.554	4.809
2011	163	25
2012	779	613
2013	988	743
2014	429	420

KILDE: MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER, BOSSINF-STB, OPGJORT PR. 30. SEPTEMBER 2014

11 Se Tabel 1

Figur 2 **Almene plejeboliger i procent af 80+årige i 2013 (dækningsgrad)**

KILDE: DANMARKS STATISTIK OG ÆLDRE SAGEN

På Danmarkskortet i figur 2 kan man se, hvor mange almene plejeboliger til 80+årige de enkelte kommuner har. Er dækningen fx 20 pct., betyder det, at hver femte borger i kommunen, der er fyldt 80 år eller mere, kan få en moderne plejebolig.

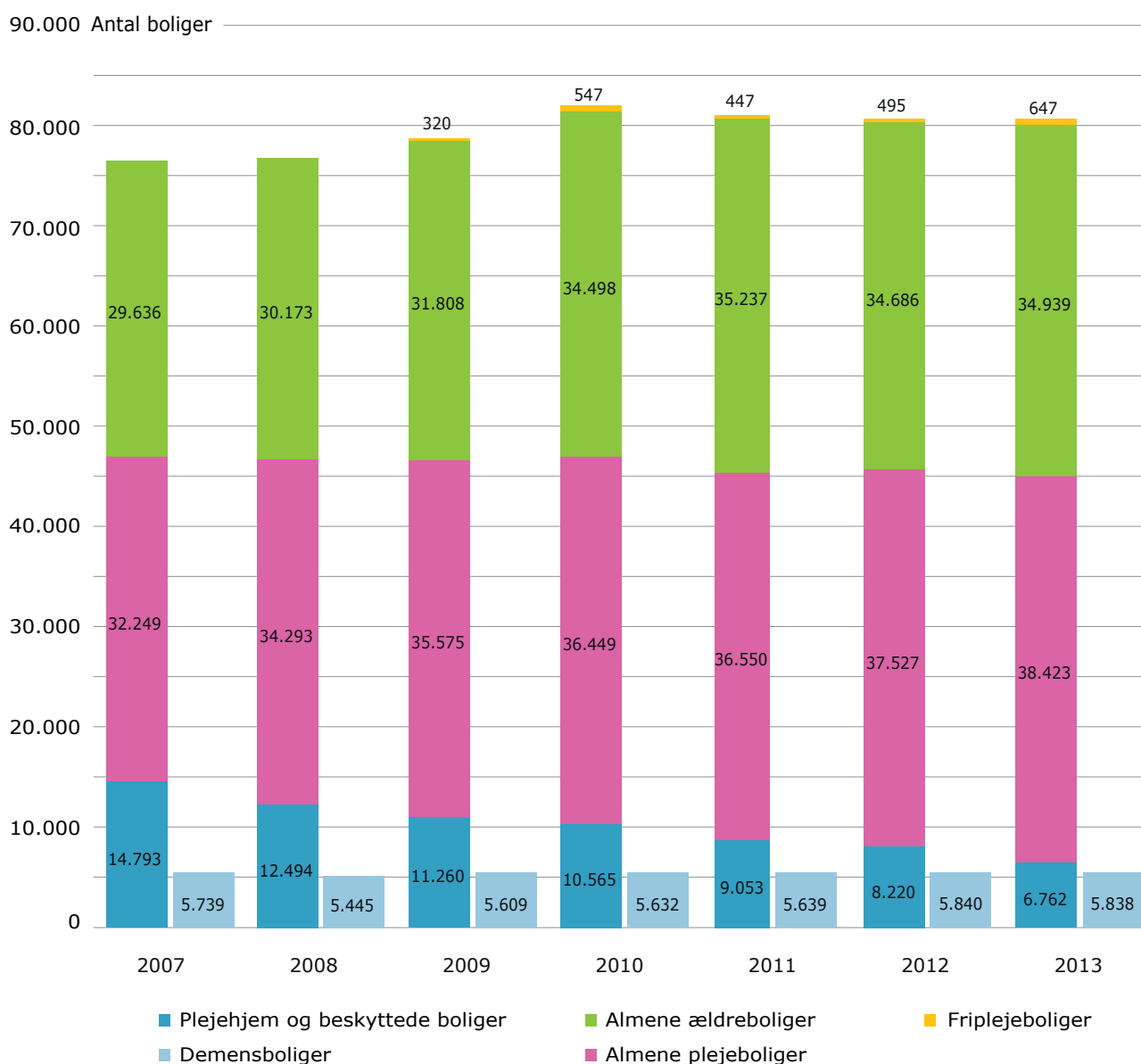
Det svarer meget godt til de 80+åriges behov for en plejebolig. Er dækningen under 20 pct. er det oplagt, at kommunen investerer i nye plejeboliger, som samtidig er demensegnede.

Status på demensboliger

Antallet af demensboliger udgør kun en lille del af visiterede boliger til ældre: Knap 6000 ud af godt 46.000 plejeboliger og plejehjemspladser ifølge kommunernes egne indberetninger til Danmarks Statistik. Se figur 3.

To tredjedele af beboerne i plejehjem og plejeboliger er demente¹² og har særlige behov, når det gælder boligindretning og personalets kompetencer.

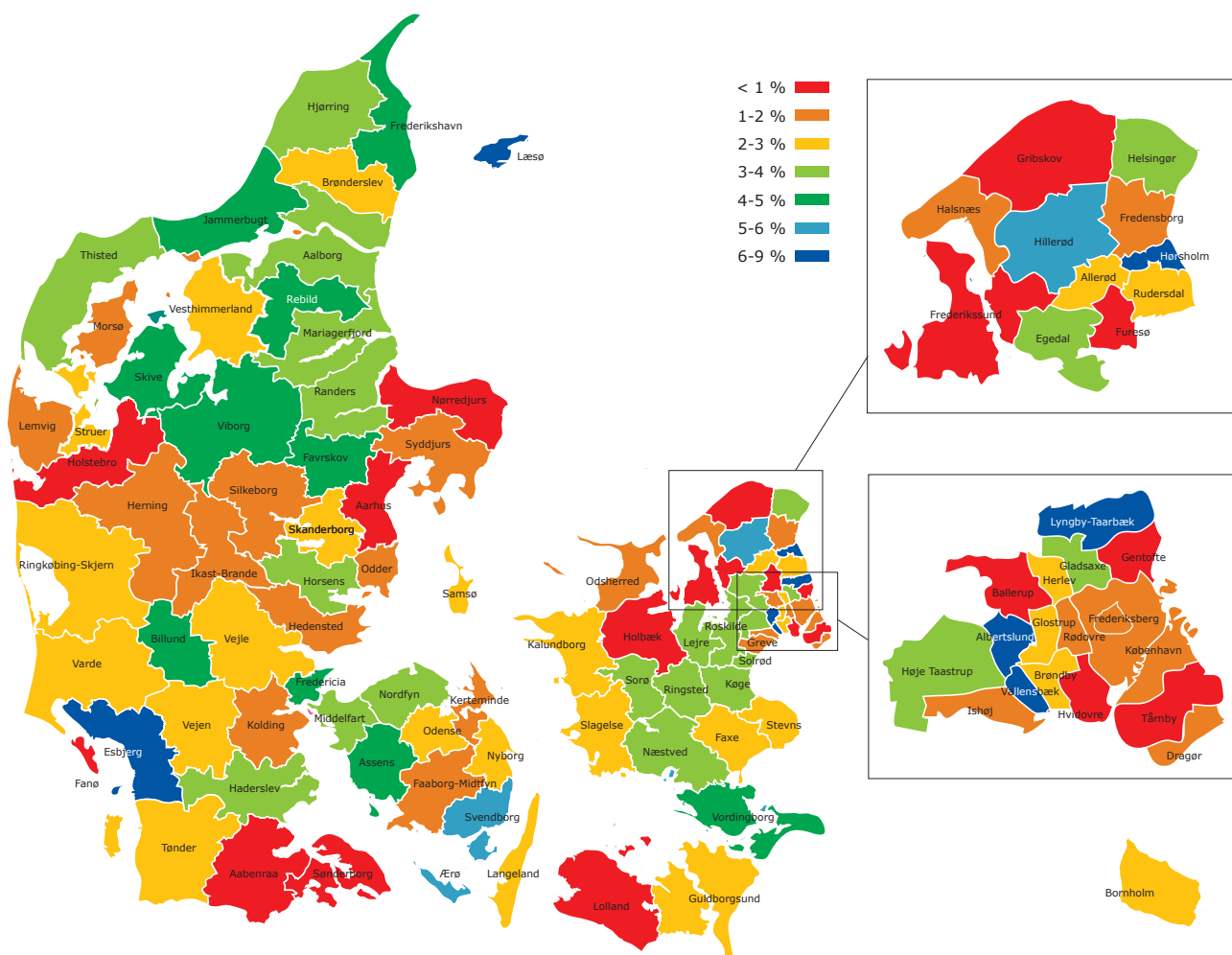
Figur 3 **Udvikling i antallet af boliger til ældre siden 2007**

KILDE: DANMARKS STATISTIK OG ÆLDRE SAGEN

12 Ifølge Ældrekommissionens rapport fra 2012.

Figur 3: Demensboliger i procent af 80+årige i 2013 (dækningsgrad)

KILDE: DANMARKS STATISTIK OG ÆLDRE SAGEN

Danmarkskortet i figur 3 viser kommunernes dækning med demensboliger til de 80+årige i kommunen. De fleste kommuner har en dækningsgrad på mellem 1 og 4 pct. Dvs. at for hver 100 af kommunens 80+årige er der kun en demensbolig til mellem én og fire af disse.

Den katastrofale mangel på boliger til mennesker med demenssygdomme betyder, at mange kommuner kun kan tilbyde demente at flytte ind i plejeboliger eller plejehjemspladser, hvor boligerne ikke er indrettet til deres behov for at kunne orientere sig bedst muligt.

Information

Fakta om pleje- og ældreboliger

- Ca. 235.000 danskere er 80+årige.
- Ca. 22. pct. af de 80+årige bor i plejehjem, almene plejeboliger, friplejeboliger eller almene ældreboliger
- Ca. 81.000 boliger i alt er målrettet ældre og handicappede.

De fordeler sig på:

- Ca. 6.700 utidssvarende plejehjemsboliger og beskyttede boliger¹³
- Ca. 38.400 moderne, almene plejeboliger
- Ca. 650 friplejeboliger
- Ca. 35.000 selvstændige, almene ældreboliger
- Knap 6.000 af samtlige boliger er målrettet mennesker med en demenssygdom.

Man skelner mellem flere typer af boliger til svækkede ældre:

Plejehjem og beskyttede boliger

Er institutionsboliger og drives efter § 192 i serviceloven. I disse boliger har beboerne ikke huslejekontrakt og kan ikke få boligydelse. De fleste af disse boliger er utidssvarende boliger.

Siden 1988 har det ikke været muligt at etablere plejehjem og beskyttede boliger, og de eksisterende boliger er under udfasning, fordi de er utidssvarende. I stedet bygger man almene plejeboliger med servicearealer til plejepersonale og almene ældreboliger til dem, som har brug for en selvstændig ældrebolig, men som kan klare sig med hjemmepleje.

I daglig tale omtales både de gammeldags plejehjem, som er institutioner, og de moderne, almene plejeboliger som plejehjem.

To slags ældreboliger:

- Selvstændige almene ældreboliger
- Almene plejeboliger med tilknyttet serviceareal til omsorg og pleje af beboerne

Både de selvstændige ældreboliger og de almene plejeboliger reguleres efter lov om almene boliger og lov om leje af almene boliger.

Beboerne har huslejekontrakt og kan få boligydelse i begge slags boliger.

I de selvstændige ældreboliger har man sit eget køkken. I de moderne plejeboliger indskrænker det sig ofte til et tekøkken.

Boligerne ligger ofte samlet og kaldes plejecentre eller ældrecentre.

Minimumskrav til begge slags ældreboliger

Det siger lov om almene boliger i § 110:

Gode adgangs- og tilkørselsforhold, rekreative udearealer, parkeringspladser tæt ved boligerne, brandredningsarealer og elevatorer med plads til kørestole.

Alle døre skal være så brede, at en kørestol uden besvær kan komme igennem.

Badeværelserne skal være så store, at det er let at manøvrere en kørestol, og der skal være plads til to hjælpere.

Fra alle ældreboliger skal man døgnet rundt kunne tilkalde hjælp.

Boligstørrelse

Den gennemsnitlige størrelse på en selvstændig ældrebolig eller moderne plejebolig er 70 kvm.

En del af boligens areal kan udlægges som fællesareal for beboerne. Sådan er det fx i leve-bomiljøerne.

Det fælles boligareal medregnes i det areal, beboerne betaler husleje af.

Boligyldelse gives til selve boligen inkl. andel af fællesareal.

---

13 Se figur 3 s. 11

Forskning om betydningen af demensindrettede plejeboliger

Socialstyrelsen har i 2008 i forbindelse med udgivelse af bogen "Trivsel og boligform" foretaget en litteraturgennemgang af udenlandsk forskning, som viser, at der er store fordele for både beboere og personale ved at bygge demensegnede plejeboliger. Læs mere i: "Trivsel og Boligform. Litteraturgennemgang", Nina Henriksen, Kurt Møller, Mary-Ann Knudstrup Plenge. Aalborg Universitet 2007.

I Danmark har arkitekt, Ane Boa skrevet phd. afhandling om betydningen af demensindrettede plejeboliger.

Øvrige dokumenter

Demenslandsby i Holland, De Hogewyck, 2014, rekvireres i Ældre Sagen, Samfundsanalyse

Rigtig indretning hjælper demente, Nyhedsinformation, Vivian Voldgaard, november 2010

National Klinisk Retningslinje for Udredning og Behandling af Demens, Sundhedsstyrelsen oktober 2013, afsnit 5.8 "Omsorgsmiljøet".

Sådan kan du indrette dementes boliger – og begrænse anvendelsen af magt. Socialstyrelsen 2008

Temanummer om ældre- og plejeboliger, Arkitektur 7/1999: Arkitektens Forlag, 1999. Udsolgt, men kan fås på biblioteket.

Love

- **Lov om almene boliger.**
- **Bekendtgørelse om udlejning af almene boliger.**
- **Lov om social service § 192.**
- **Lov om planlægning, kapitel 6.**

Findes alle på www.retsinformation.dk

Links

www.aeldresagen.dk

Viden. Rådgivning og politiudvikling for hele ældreområdet.

www.alzheimer.dk

Viden om mennesker med demenssygdomme og om demensboliger.

www.borger.dk

Kommunernes hjemmesider.

www.brugerinformation.dk

Sammenligning af kommunernes tilbud på ældreområdet.

www.dsa.dk

Den sociale ankestyrelse.

www.folketinget.dk

Folketinget

www.kl.dk

Kommunernes Landsforening.

www.noegletal.dk

Kommunernes nøgletal.

www.retsinformation.dk

Love og regler.

